Soek jy 'n fantastiese tutor?

www.teachme2.com/matriek

Byeengebring deur

teachme2

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2022

PUNTE: 70

TYD: 2½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 40 bladsye.

Kopiereg voorbehou

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees AL die instruksies aandagtig deur voordat jy die vrae beantwoord.

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWE op die volgende bladsy en merk die vraagnommers van die vrae oor die tekste wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vrae en kies die vrae wat jy wil beantwoord.

2. Hierdie vraestel bestaan uit VIER afdelings:

   AFDELING A: Roman (35)
   AFDELING B: Drama (35)
   AFDELING C: Kortverhale (35)
   AFDELING D: Gedigte (35)

3. Beantwoord vrae in TWEE afdelings, soos volg:

   AFDELING A: ROMAN
   Beantwoord die vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

   AFDELING B: DRAMA
   Beantwoord die vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

   AFDELING C: KORTVERHALE
   Beantwoord die vrae oor TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

   AFDELING D: GEDIGTE
   Beantwoord die vrae oor TWEE gedigte wat jy bestudeer het.

4. Gebruik die kontrolelys op bladsy 4 om jou te help.

5. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.

6. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.

7. Begin ELKE afdeling op 'n NUWE bladsy.

8. Bestee ongeveer 75 minute aan elke afdeling.

9. Skryf netjies en leesbaar.

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
VRAAGNOMMER	**PUNTE**	**BLADSYNOMMER**
1. *Kringe in 'n Bos*	35	5
2. *Die Ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom*	35	9
3. *Meeulanders*	35	13
4. *Lien se Lankstaanskoene*	35	17
AFDELING B: DRAMA **Beantwoord slegs EEN vraag.**		
5. *Poppie – Die Drama*	35	21
6. *Paljas*	35	25
7. *Fiela se Kind – Die Drama*	35	29
AFDELING C: KORTVERHALE **Beantwoord vrae oor AL TWEE kortverhale.**		
8.1 "Oom Dries se sorge met Jantjie"	18	33
EN		
8.2 "Die ballade van Robbie de Wee"	17	35
AFDELING D: GEDIGTE **Beantwoord vrae oor AL TWEE gedigte.**		
9.1 "Tien haikoes vir die Vredefortkoepel"	18	37
EN		
9.2 "Boekmerk"	17	39

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

KONTROLELYS

Gebruik die kontrolelys om te verseker dat jy die vereiste getal vrae beantwoord.

AFDELING	VRAAGNOMMERS	GETAL VRAE BEANTWOORD	DUI AAN (✓)
A: Roman	1–4	1	
B: Drama	5–7	1	
C: Kortverhale	8	1 (2 kortverhale)	
D: Gedigte	9	1 (2 gedigte)	
LET WEL: Maak seker dat jy vrae oor slegs TWEE afdelings beantwoord het.			

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING A: ROMAN

Beantwoord slegs EEN vraag oor die roman wat jy bestudeer het.

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS A

"Ek hou nie van jou as jy so kwaad word nie."
"Ek word kwaad as hulle sê die bosmense is dom, Kate! Ek sê nie hulle is almal ewe slim nie, maar baie is slim. Eintlik is hulle net blind vir dinge. En bang."
"Vir die olifante?" het sy geterg.
"Nee. Dis 'n ander soort bang, 'n bang vir alles buite die Bos. Vra vir my, ek weet. En intussen moet hulle leef, en om te kan leef, moet hulle hout kap. Ek sê vir jou, in hul harte weet hulle net so goed soos ek dat hulle besig is om die Bos dood te kap, maar hulle bestry dit omdat hulle nêrens het om heen te vlug nie."
"Vertel my nog van Oupoot," het sy die gesprek in 'n ander rigting gestuur.
"Ek het jou alles vertel."
"Jy jok. Jy's nou sommer snaaks."
"Ons is vas, Kate!" het die ou vrees hom nukkerig gehou.
Sy het met haar rok se band gesit en speel en nie opgekyk toe sy die vraag vra nie: "Hoekom het jy hier kom werk?"
"Omdat my pa my weggejaag het en ek gereken het ek sou hier geld verdien. Ek wou net drie pond bymekaargemaak het om op 'n skip te kon klim."
"Om waarheen weg te gaan?" het sy onrustig gevra. Elke keer as hy van weggaan praat, ..."

1.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.4) neer.

Toe Saul se pa hom weggejaag het, het hy vir Mister (1.1.1) ... op die dorp gaan werk. Elke Sondag het Kate skelm vir Saul agter in die (1.1.2) ... gaan kuier. Tydens hierdie kuiertjies het Kate vir Saul (1.1.3) ... geleer. Na twee jaar is Saul saam met mister Patterson Bos toe gestuur sodat Patterson kon kyk waar die (1.1.4) ... is. (4)

1.2 "... 'n bang vir alles buite die Bos." (Reël 5)

Wat bedoel Saul met hierdie woorde? (1)

1.3 "En intussen moet hulle leef, en om te kan leef, moet hulle hout kap." (Reël 6)

Verduidelik hoe die houtkopers dit vir die houtkappers moeilik gemaak het om hulle hout te verkoop. Gee TWEE redes. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.4 Saul het baie hartseer in sy lewe geken.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (1.4.1 tot 1.4.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.4.1	Saul se ma en sy suster, Sara, is dood.	A	Saul se pa het hom met 'n stuk assegaaihout geslaan.
1.4.2	Saul het geweier om die kalander af te kap.	B	Saul het besef dat die houtkappers nooit uit die skuld sal kom nie.
1.4.3	Saul is dorp toe gestuur om twak, koffie en suiker te gaan haal.	C	Die houtkappers het Saul 'n spaai genoem.
1.4.4	Saul het die olifanttande op die houtkappers se waens gesien.	D	Saul het die bloubokkie se kop oopgekap.
		E	Saul het Oupoot die eerste keer gesien op pad Diepwalle toe.

(4 x 1) (4)

1.5 Lees reëls 5 tot 9.

Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit Saul se woorde kan ons aflei dat hy (verbaas/magteloos) oor die bosmense se situasie gevoel het. (1)

1.6 Kate het Saul se liefde vir Oupoot verstaan en het vir Saul iets spesiaals gegee wat sy self gemaak het.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

1.7 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.7) neer.

Omdat Saul vir 'n houtkoper op die dorp gaan werk het, is hy as ... gebrandmerk.

A opstoker
B verraaier
C draadsitter
D moeilikheidmaker (1)

1.8 Waarom was dit onregverdig van Joram Barnard om Saul uit die Bos weg te jaag? (1)

1.9 Waarom kan 'n mens verstaan dat Saul die droom gehad het om met 'n skip weg te gaan? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.10 Kate se pa wou nie gehad het dat sy met bosmense praat nie, maar sy het met Saul vriende gemaak.

Watter les kan jy by Kate leer wat jy in jou eie lewe kan toepas? (1)

1.11 Dink aan hoe die roman vir Kate en Saul geëindig het. Waarom kan jy begrip hê vir die onrustigheid wat Kate in hierdie uittreksel gevoel het? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS B

... Ek het dit bewys! Ek móés dit bewys, Pa.
Nou sou daardie hek nooit oopkom nie; Joram Barnard het een boom te veel gekap.
Hy het opgestaan en na Maska toe geloop. "Hoe het jy geweet ek is hier?"
"Ek weet nog al die jare lat jy hier is. Die eerste winter het ek al geweet waarlat jou skerm is – ek sien jy het hom groter gemaak. Amper nes 'n huis."
"Van die eerste winter af?" het hy verstom gevra.
"Ja. Jou pa het my gestuur om te kyk waar jy is en of dit reg gaan met jou."
Dit was die laaste keer dat Saul Barnard gehuil het.
Hy het nie by die begrafnis gehuil nie. Daar het Jozef en Izak en Magdalena en oom Anneries gehuil. Hy het eenkant gestaan en skuldig gevoel omdat hy nie flenterig soos hulle was nie en homself verwens dat hy gekom het. Hy het eers by Groot Eiland loop agterkom dat Jozef nie vir Maska gestuur het om hom te loop sê nie. Maska het dit op homself geneem om dit te doen omdat hy geglo het dit hoort so.
Hy is ook onmiddellik ná die begrafnis weg.
'n Uur anderkant Groot Eiland het hy Oupoot gekry. Rustig aan't wieg in 'n streep son in die middel van 'n sleeppad en skaars twintig tree van waar Saul verskrik vasgesteek het.

1.12 "Ek het dit bewys! Ek móés dit bewys, Pa." (Reël 1)

Hoe het Saul die dorpsmense se opinie van die bosmense verkeerd bewys? Noem DRIE dinge. (3)

1.13 "Nou sou daardie hek nooit oopkom nie; ..." (Reël 2)

1.13.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Hierdie stelling word (letterlik/figuurlik) bedoel. (1)

1.13.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 1.13.1. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

1.14 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.14) neer.

Dis ironies dat 'n "upright" Joram Barnard se dood veroorsaak het, want hy ...

A is in die bos gebore.
B het sy eie houtkapspan gehad.
C het geweet hoe om 'n boom neer te lê.
D het die verskillende bome goed geken. (1)

1.15 "Maska het dit op homself geneem om dit te doen omdat hy geglo het dit hoort so." (Reël 12 en 13)

Waarom kan 'n mens sê dat Maska deur die loop van die hele roman gewys het dat hy altyd daar was vir Saul? (1)

1.16 Jozef het nie vir Maska gestuur om vir Saul van hulle pa se dood te vertel nie.

Waarom kan 'n mens verstaan dat Jozef so opgetree het? (1)

1.17 Hoe het Saul se houding teenoor Jozef by hulle pa se begrafnis verskil van sy houding teenoor Jozef in die slot van die verhaal? (2)

1.18 Oupoot het vir Saul as sy mens-broer gekies.

Dink aan Oupoot en Saul se lewe en optrede en noem TWEE ooreenkomste. (2)

1.19 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Die Goewerment het toestemming gegee dat die delwers kon aanbly.
- Saul het miss Keyter se huisie op die dorp gehuur en die bos verlaat.
- Saul het weer vir Kate gesien toe sy in Meulbos kom skoolhou het.
- Kort na Joram se dood het Saul die nuus gekry dat Osborne rifgoud ontdek het. (4)

1.20 In die verhaal spring die storielyn gereeld tussen die hede en die verlede.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel met dié tydspronge? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 2: *DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM* – Marita van der Vyver

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS C

... Toe Mana en Beyers teen die einde van laas jaar trou, moes ons 'n groter huis vir die hele spul van ons soek. En soos ek reeds laat glip het, rol ons nie juis rond in die rande nie. Probeer jy nou 'n huis met minstens vyf slaapkamers soek, en boonop 'n garage of 'n buitekamer of 'n plek wat Mana as ateljee kan gebruik, teen 'n prys wat twee mense sonder 'n vaste inkomste kan bekostig. 'n Akteur en 'n skilder. *I ask you*. Dis wat op elke eiendomsagent se gesig geskryf gestaan het. 'n Akteur en 'n skilder met vier kinders tussen hulle. En 'n vyfde baba op pad. *Tj, tj, tj*.

Ons het probeer om kamers uit te skakel. Tibo en Amos kan mos 'n kamer deel, het Beyers voorgestel. Sy weet darem nie, het Mana gesê. Soos dié twee baklei, sal hulle mekaar binne die eerste paar weke vermoor. Nie 'n slegte idee nie, het Yann gemeen. Dit maak tog meer sin om familielede uit te skakel as om kamers uit te skakel.

"Pasop," het Beyers gewaarsku, "of ons sit vir jóú ook saam met hulle in 'n kamer."

"Great," het Yann gesê. "Hulle sal my binne 'n maand tot waansin dryf, dan kan julle my in 'n gestig gaan toesluit. Dan het julle sommer van drie kinders ontslae geraak. Wie bly oor?"

Hy het na my gekyk. Betekenisvol, soos hulle sê.

"Nee!" het ek gekeer.

2.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (2.1.1 tot 2.1.4) neer.

Hanna het vasgekeer gevoel op (2.1.1) …-berg waar sy haar (2.1.2) … verjaarsdag sou moet deurbring. Dit was eintlik Mana se idee dat die hele gesin saam op hulle (2.1.3) … gaan. Hanna kon nie wag dat haar vriendin, (2.1.4) …, by hulle sou aansluit nie. (4)

2.2 Verduidelik waarom Hanna haar gesin 'n aangelapte gesin genoem het. Gee TWEE redes. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.3 Die vakansie op die berg was baie interessant.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (2.3.1 tot 2.3.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.3.1	Die gesin was vasgekeer op die berg.	A	Hanna het besef dat haar gesin haar eintlik goed geken het.
2.3.2	Gavin het ook opgedaag vir Hanna se verjaarsdag.	B	Die afskeid het almal laat besef dat familie belangrik is.
2.3.3	Hanna het haar verjaardag saam met haar hele gesin gevier.	C	Hanna sou in die toekoms 'n beter verhouding met haar pa hê.
2.3.4	Die helikopter het gekom om die gesin te red.	D	Hanna het besluit dat sy nie meer wou skryf nie.
		E	Ditjie se geboorte was anders as die gewone.

(4 x 1) (4)

2.4 " 'Great,' het Yann gesê." (Reël 13)

2.4.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Dit sê vir ons dat Yann (bekommerd/sarkasties) was. (1)

2.4.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 2.4.1. (1)

2.5 Beyers het 'n positiewe rol in Mana se lewe gespeel.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

2.6 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.6) neer.

" 'Nee!' het ek gekeer." (Reël 17)

Met hierdie woorde bedoel Hanna dat hulle nie moes dink dat ...

A hulle 'n duur huis kon bekostig nie.
B 'n vyfde baba 'n goeie idee was nie.
C sy 'n kamer met iemand sou deel nie.
D Tibo en Amos 'n kamer met Yann wou deel nie. (1)

2.7 Waarom is dit gepas dat die skrywer 'n ek-spreker in hierdie roman gebruik? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.8 Lees reëls 13 tot 17.

Waarom, dink jy, kan hierdie konflik in Hanna-hulle se huis as realisties beskryf word? (1)

2.9 "*I ask you*." (Reël 5)

Waarom kan 'n mens verstaan dat Hanna só op haar gesin se soeke na 'n huis gereageer het? (1)

2.10 Watter les oor materiële dinge het jy by Hanna ná die vakansie op die berg geleer? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS D

Beyers en Mana sit langs die kombuistafel en koffie drink.
"Sjjt," fluister Mana met 'n vinger voor haar lippe. "Ons probeer tel hoeveel verskillende soorte voëls ons kan hoor."
"Dis wat my wakker gemaak het." Ek gaan haal die kan op die koolstoof en skink vir my ook 'n beker koffie. "Dit lyk of Margot eindelik gaan wegkom. Dis wonderlik, nè?"

"Wonderlik vir haar?" vra Beyers. "Of wonderlik vir ons?"
Sy oë blink oor die rand van sy beker.
"Vir haar én vir ons." Ek dompel 'n stuk karringmelkbeskuit in die koffie en suig versigtig daaraan. Ná twee weke het ek geleer dat dit die beste manier is om hierdie boeretroos afgesluk te kry. "Alhoewel … ek het nogal gewoond begin raak aan haar ..."
"Dit beteken nie dat sy vandag al gaan wegkom nie," sug Beyers.
"Ons weet nie hoe lank dit nog gaan wees voor die rivier begin sak nie."

'n Heldin uit 'n avontuurverhaal, liewe leser. Dis wat ons nou nodig het. Nie 'n bedorwe brokkie soos Fabienne nie, nog minder 'n ou bangbroek soos Hanna Hoekom. Ons het 'n meisiekind met moed en spiere nodig, iemand wat fiks en vreesloos genoeg is om deur 'n bruisende rivier te swem en 'n paar uur na die naaste dorp te draf om hulp vir haar vasgekeerde geliefdes te gaan haal.
Margot het spiere. En sy is waarskynlik fikser as enigiemand anders in die huis.

2.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Margot het haar seuns belowe dat sy gou weer sou kom kuier.
- Die koningin het in stormweer op die berg aangekom.
- Margot het die leiding geneem met die baba se geboorte.
- Margot het Hanna mooi laat lyk op haar verjaardag. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

2.12 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (2.12) neer.

"Dit lyk of Margot eindelik gaan wegkom. Dis wonderlik, nè?" (Reël 5)

Hanna se woorde wys daarop dat Margot ...

A baie graag wou teruggaan Amerika toe.
B gedink het dat sy beter as Beyers-hulle was.
C Johannesburg toe kon gaan vir die rol in 'n TV-reeks.
D wou weet of Beyers nog gedink het dat sy wonderlik is. (1)

2.13 "Margot het spiere. En sy is waarskynlik fikser as enigiemand anders in die huis." (Reël 18)

Waarom sal 'n mens kan saamstem dat Hanna se houding teenoor Margot verander het? (1)

2.14 Hanna het Fabienne as haar alter ego geskep.

Noem DRIE redes waarom Hanna vir Fabienne geskep het. (3)

2.15 Waarom kan 'n mens sê dat Beyers Hanna se skryftalent ondersteun het? (1)

2.16 Wat was Hanna se siening oor Gavin met sy aankoms op die berg en hoe het haar siening oor hom later verander? (2)

2.17 Sharon wou nie saam met die helikopter teruggaan nie.

Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Hieruit lei ons af dat die tyd op die berg vir Sharon 'n (aangename/ onaangename) ervaring was. (1)

2.18 Hanna sê dat Fabienne 'n "bedorwe brokkie" is. (Reël 14)

Wat bedoel Hanna met hierdie woorde? (1)

2.19 Hanna het besluit dat die titel vir haar roman *Die ongelooflike avonture van Hanna Hoekom: 'n Ware verhaal* sou wees.

Hoekom is dit ironies? (2)

2.20 Hanna het gesukkel om haar plek in haar familie te vind.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel met die fokus op Hanna se identiteitskrisis? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS E

...Eers wanneer hy Skalla se glas vir hom aangee en weer gaan sit, besef hy dat daar 'n straal sweet oor sy rug loop.

"Ek was die middag van die verkiesing daar bo by die huis," sê Skalla. Sy stem is sag, onheilspellend. Hy skommel sy glas in die rondte. "Sheila was in die studeerkamer ... die deur het effens oopgestaan. Sy't my nie gesien nie. Daar was iemand by haar."

"Wie?"

Skalla vat sy glas en loop na die venster. Hy skuif die gordyn effens weg en kyk uit oor die donker kaai. Hy draai eers ná 'n lang stilte om: "Ek het geld nodig, Fred. En ons praat hier van big bucks, Boetie. Want ek kan jou naam so gat maak in hierdie dorp dat jy hier sal uitkruip met net die klere aan jou lyf."

"Waarvan praat jy?"

"O, jy weet. Jy weet baie goed. Haar naam is Veronica."

Vir 'n oomblik ervaar Fred die verskriklike begeerte om op te spring, sy hande om Skalla se keel te sit en hom te wurg en te wurg totdat elke greintjie lewe uit sy lyf uit is. Hy trek die laaitjie langs sy lessenaar oop en haal sy tjekboek uit.

"A! Ek sien Boetie is benoud. Dan kan ons oor 'n prys praat. Maar ... geld is nie genoeg nie, Boetie."

3.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (3.1.1 tot 3.1.4) neer.

(3.1.1) ... se twee seuns, Skalla en Fred, het 'n slegte verhouding gehad. Die selfmoord van Fred se vrou het die dorpie, (3.1.2) ..., geskok. Skalla wou Sheila se selfmoord gebruik om Fred (3.1.3) ... Behalwe geld, wou Skalla ook die (3.1.4) ... by Fred hê. (4)

3.2 Lees reël 1 en 2.

Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit die feit dat Fred erg sweet, kan ons aflei dat hy (warm kry/bevrees is). (1)

3.3 "Want ek kan jou naam so gat maak in hierdie dorp ..." (Reël 9)

Wat bedoel Skalla met hierdie woorde? (1)

3.4 Verduidelik watter inligting Skalla oor Fred en Veronica gehad het. Noem TWEE dinge. (2)

3.5 Skalla se lewe was nie soos sy pa dit sou wou gehad het nie.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.6 Fred het ook baie hartseer in ander mense se lewens veroorsaak.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (3.6.1 tot 3.6.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
3.6.1 Sheila	A ... het gevoel dat Fred nie respek vir die familienaam gehad het nie.
3.6.2 Elsabet	B ... se lewe het om Janka gedraai.
3.6.3 Hermanus	C ... het nie 'n goeie rolmodel gehad nie.
3.6.4 Bernard	D ... se lewe in 'n rolstoel het Fred weggedryf.
	E ... het om die verkeerde redes Meeuland toe gegaan.

(4 x 1) (4)

3.7 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.7) neer.

"... sy hande om Skalla se keel te sit en hom te wurg en te wurg ..." (Reël 13 en 14)

Die herhaling van "wurg" hierbo is om te beklemtoon dat Fred ...

A wou hê Skalla moes skrik.
B 'n aggressiewe karakter is.
C besef het dat Skalla hom uitgevang het.
D nie sou toelaat dat Skalla sy lewe deurmekaarkrap nie. (1)

3.8 Waarom kan 'n mens verstaan dat Fred enigiets sou doen om te keer dat Skalla met ander mense oor Veronica praat? (1)

3.9 Waarom kan 'n mens respek hê vir Sheila omdat sy nooit met Fred oor Veronica gepraat het nie? (1)

3.10 Fred het gedink dat niemand van Veronica sou uitvind nie, maar Sheila en Skalla het wel uitgevind.

Watter les leer jy hieruit? (1)

3.11 Die fokus in hierdie uittreksel is op Veronica se baba.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel met hierdie fokus? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS F

... Daar het net een plek oorgebly om heen te gaan: Meeuland ... Meeuland.

Sesuur kom Ousanna orent in haar stoel waar sy ingedut het. "Doreen!" roep sy dringend, "Doreen ... Reggie!" Maar hulle hoor haar nie. "Luister tog!" roep sy. "Die vlae wapper ... dit skeur in die wind en ... die kruik breek ..."

Die wind het die see opgekarring en slaan in hoë hale oor Meeuland se groot rotse. Onder by die naalde spoeg die wit skuim woedend hemelwaarts. Ryna staan in Jannerik se blyplek met Kinnie se trommeltjie tussen hulle op die tafel. Hy neem die borslappie en druk dit teen sy verweerde gesig, terwyl baie herinneringe uit sy oë drup. Sy neem die Bybel en blaai ingedagte daardeur. Hier en daar 'n onderstreepte teks, 'n inskrywing. Die los velletjie papier lê by Psalm 23. Sy neem dit en draai weg van Jannerik af terwyl die skewe skriffie die waarheid bokant die wind op die sinkdak uitroep, sodat sy verlam bly staan. Die verskriklike woorde swem in haar oë.

"Ek wou nie hierdie verdriet oor Pa bring nie. Daarom het ek nie gesê nie. Maar ek weet Pa sal uitvind. Ek weet nie hoe Pa my sal vergewe nie. Wat ek gedoen het, was verkeerd voor die Here en voor Pa en oorle' Ma. Niemand weet nie. Ant Ousanna ook nie. Maar die kind se pa is ..."

3.12 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Die geheim rondom Janka het uitgekom.
- Elsabet het van Salamanderbaai af gevlug.
- Jacob het in die tronk beland.
- Skalla het vir Janka geskiet. (4)

3.13 Elsabet het haar lewe as Fred se vrou anders voorgestel.

Watter DRIE dinge in haar huwelik met Fred het vir Elsabet baie ongelukkig gemaak? (3)

3.14 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (3.14) neer.

"... Daar het net een plek oorgebly om heen te gaan: Meeuland ... Meeuland." (Reël 1)

Dit sê vir ons dat ...

A Elsabet nie haar eie huis gehad het nie.
B Meeuland Elsabet se beskerming teen die wêreld was.
C Jacob en Ryna haar genooi het om op Meeuland te kom kuier.
D Jannerik vir haar die boom wou wys wat hy vir haar geplant het. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

3.15 "... die kruik breek ..." (Reël 4)

3.15.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Hierdie woorde van Ousanna het 'n (letterlike/figuurlike) betekenis. (1)

3.15.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 3.15.1. (1)

3.16 "Maar die kind se pa is ..." (Reël 16)

Hoe het Ryna en Jannerik verskil oor wat om met die geheim van Veronica se baba te doen? (2)

3.17 Jannerik en Hermanus het albei oor hulle kinders gehuil. Watter ooreenkomste was daar tussen die twee pa's? Noem TWEE. (2)

3.18 Waarom kan 'n mens respek hê vir Ryna nadat hulle Meeuland moes verlaat? (1)

3.19 Waarom, dink jy, kan ons aan die einde van die roman met Fred empatie hê? (1)

3.20 Waarom kan 'n mens Ryna as 'n geslaagde hoofkarakter in hierdie roman sien? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE* – Derick van der Walt

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS G

"Juffrou Jooste, sal jy my die eer aandoen om my na die sirkus van die jaar te vergesel? Ek belowe om spesiaal 'n uniform by die *army* te leen en 'n helikopter vir die okkasie te huur. Jou ma mag saamkom as sy 'n bietjie *liquid inspiration* sal saambring."

Lien lag so hard dat sy stik. Van die ander mense op die stoep hou op met eet en kyk vir hulle. Wouter klap haar 'n paar keer op die rug totdat sy weer asem kry, en gaan sit laggend op sy plek.

"Ek *dare* jou. Kom ons gaan en ons trek só aan dat ons 'n *statement* maak wat die ou spul in hulle *punch* sal laat verstik. Jeans en T-shirts kan werk, so alles in swart, dalk met 'n neusring of iets anders wat op 'n prominente plek blink. Dan vra ons vir Dirkie en Donovan om iets *zooty* met ons koppe aan te vang. As jy daar werk, sal ons seker 'n *special* kan kry."

"Ou Uil sal dink ons is met die okkulte deurmekaar," lag Lien.

"Laat hulle wonder, laat hulle wonder. Dis mos ons motto, nie waar nie?"

Hy is skielik ernstig. "Kom ons gaan!" sê hy opgewonde.

"Jy's seker gek," lag Lien.

Sy voel skielik goed, so goed soos sy net by Wouter kan voel. Haar pel is nog hare.

Riekie en Sanet, *eat your hearts out*.

4.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (4.1.1 tot 4.1.4) neer.

Lien en haar broer, (4.1.1) ..., het hulle in moeilike huislike omstandighede bevind. Hulle pa was in die (4.1.2) ... en hulle ma het baie probleme gehad. Dit het Lien gedwing om (4.1.3) ... te verdien om die pot aan die kook te hou. Sy het verskillende werkies gedoen tot sy uiteindelik op straat beland het om te (4.1.4) ... (4)

4.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

In reël 1 verwys Wouter na die matriekafskeid as "die sirkus van die jaar", want (hy het gedink dit sou baie pret wees/dit was nie iets wat hy regtig wou bywoon nie). (1)

4.3 Verduidelik waarom Lien en Wouter goeie vriende geword het. Gee TWEE redes. (2)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.4 Wouter het na Lien se werk by Dirkie en Donovan verwys (reël 9 en 10), maar Lien het by verskillende plekke gewerk waar sy elke keer iets anders geleer het.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (4.4.1 tot 4.4.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
4.4.1	Lien het by tant Malie se koffiewinkel gewerk.	A	Lien het besef dat 'n mens ander mense eers moes leer ken voordat jy hulle oordeel.
4.4.2	Donovan het vir Lien by Millenium Creations werk gegee.	B	Lien kon meer leer van 'n normale gesinslewe.
4.4.3	Lien het saam met Tibbey en Rose gewerk.	C	Lien het geleer dat daar gevolge is as 'n mens die reëls oortree.
4.4.4	Kuifie het vir Lien werk aangebied.	D	Lien het geleer wat om te doen as jy 'n borg wil vra.
		E	Lien het ervaring in verskillende tipes take gekry.

(4 x 1) (4)

4.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.5) neer.

"Laat hulle wonder, laat hulle wonder." (Reël 13)

Die onderwysers en ander kinders het oor Lien gewonder, want sy het ...

A nie haar skoolwerk gedoen soos sy moes nie.
B vroeg in die oggend biblioteek toe gegaan.
C nie goed in die nuwe skool presteer nie.
D haar eenkant gehou. (1)

4.6 "Riekie en Sanet, *eat your hearts out*." (Reël 17)

Wat bedoel Lien met hierdie woorde? (1)

4.7 Lien en Wouter is goeie vriende, maar aan die einde van die roman is sy nie saam met hom partytjie toe nie.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

4.8 Waarom kan 'n mens verstaan dat Lien gelag het toe Wouter van "*liquid inspiration*" gepraat het? (Reël 3) (1)

4.9 Waarom kan 'n mens begrip hê vir die feit dat Lien nie matriekafskeid toe wou gaan nie? (1)

4.10 Watter les oor die lewe kan jy by Wouter leer? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS H

Riekie rol haar oë. "Ek gaan paap as sy dit wéér sê," sê sy terwyl sy lipstiffie aan haar lippe smeer.

Lien voel, anders as wat sy verwag het, nie regtig op haar senuwees nie, net vreemd rustig, so asof sy is waar sy moet wees en niks of niemand die vloei van dié rivier kan stuit nie. Sy stap tot op die verhoog waar van die dekorbouers nog vir oulaas van die rekwisiete rondskuif. Sy staan stil en trek die hemelse verhoogreuk diep in haar longe in, die reuk van die ligte, vars verf en die vreemde stowwerigheid.

Sy loer deur die skrefies van die wynrooi gordyne.

Hein het vir Tibbey tot langs Roos en haar *peroxide*-dogter gestoot. Hulle sit in die tweede ry van voor af. Sy blou kar staan die hele paadjie vol en die eregaste moet by hom verbyskuur om by hulle plekke te kom.

Ou Uil en die Inspekteur van Onderwys en tannie Inspekteur skuif by Tibbey verby. Daar is nog 'n string gaste, hoofde van die opposisieskole in die omgewing wat kom kyk het hoe dit nou eintlik gedoen word en dié se vrouens. Kuifie met 'n Madiba-hemp en Valetjie wat heelwat beter lyk as wat Lien onthou, is deel van die groepie.

Ou Uil klop Tibbey goedig op die skouer. "Welkom, welkom," sê hy.

4.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Lien het haar ma in die kliniek besoek.
- Lien en Miemie het die rekwisietekamer reggepak.
- Lien het vir een van die rolle in die toneelstuk gelees.
- Lien het haar bedelaarsvriende na die konsert toe genooi. (4)

4.12 Lien verwys na die oomblik op die verhoog as "die vloei van dié rivier" wat nie gekeer kan word nie. (Reël 4 en 5)

4.12.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Hierdie woorde van Lien het 'n (letterlike/figuurlike) betekenis. (1)

4.12.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 4.12.1. (1)

4.13 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (4.13) neer.

"Sy staan stil en trek die **hemelse** verhoogreuk diep in haar longe in, die reuk van die ligte, **vars** verf en die **vreemde** stowwerigheid." (Reël 6 en 7)

Die manier waarop die skrywer die verhoogruimte vir die leser beskryf, ...

A skep spanning by die leser.
B maak die leser deel van die ruimte.
C stel die rekwisiete aan die leser bekend.
D dien as toneelaanwysings vir die karakters. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

4.14 Lien se ma was ook by die konsert.

Noem DRIE dinge wat Lien se ma in die verlede gedoen het wat Lien ongelukkig gemaak het. (3)

4.15 Lien se skoolvriende én haar bedelaarsvriende was by die konsert. Watter verskil is daar tussen Lien se verhouding met haar skoolvriende en haar bedelaarsvriende? (2)

4.16 Kuifie was Lien-hulle se predikant. Waarom kan ons sê dat hy hierdie werk van hom goed gedoen het? Gee TWEE redes. (2)

4.17 Die aand van die konsert was op verskillende maniere goed vir Lien. Verwys in jou antwoord na hoekom dit vir Lien se ma EN vir Lien se toekoms goed was. (2)

4.18 Lees reëls 12 tot 16.

Watter boodskap oor die saamkom van mense uit verskillende agtergronde word in hierdie gedeelte oorgedra? (1)

4.19 Die skrywer gebruik soms Engelse woorde in die roman.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel met die gebruik van al die Engelse woorde? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING B: DRAMA

Beantwoord slegs EEN vraag oor die drama wat jy bestudeer het.

VRAAG 5: *POPPIE – DIE DRAMA* – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS I

MAMA. Bhuti Plank het geskrik toe hy sien hoe die manne in die van gelaai word, en voor hulle by my huis gekom het, het hy gaan wegkruip in die hoenderhok. Hy het op die grond gelê en sinkplate en sakke oor hom getrek, maar die poeliesse het sy voete sien uitsteek en hom daar gekry.

Polisie reageer as hulle hom kry. Hulle pak hom beet, gooi hom dan weer neer. 5

STONE. Hy het nie baklei nie, net met sy dooie gewig hom teengesit. Hoendervere het in sy hare bly steek en hy het geproes om die dons wat uit die hoenders loskom, uit sy neus en sy mond te kry. Hy het gespoeg en gevloek.
MOSIE *(vorentoe)*. Dit was vir die kinders lekker om te sien hoe hardloop die grootmense vir die poeliesse weg. Jakkie het so gelag vir bhuti Plank toe die soldate 10 hom uit die hoenderhok uithaal waar hy wegkruip.

Jakkie en kinders begin te lag; boots bhuti Plank na.

POPPIE *(swaai haar om na die laggende kinders; aan Jakkie)*. Hou op met lag! Ek slaat jou dat jy vrek! *(Draai terug na gehoor.)* Dit was anders as die lag toe ons jonk was vir oompie Pengi wat dronk is. Dit was nie die kinders se strike nie, dit was die 15 grootmense se strike. En die kinders het vir hulle gelag.

5.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (5.1.1 tot 5.1.4) neer.

Poppie se ma en broers het (5.1.1) ... toe getrek, maar Poppie het in Lambertsbaai agtergebly om na (5.1.2) ... om te sien. Die (5.1.3) ... wou hê al die Xhosa-mense moes uit Lambertsbaai weggaan. Nadat Poppie by haar familie aangesluit het, was dit moeilik vir haar om werk te kry as gevolg van die (5.1.4) ... (4)

5.2 Verduidelik hoekom bhuti Plank geskrik het toe hy gesien het hoe die ander manne deur die polisie gevang is. Gee TWEE redes. (2)

5.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.3) neer.

Stone is anders as die ander mans deur die polisie behandel omdat ...

A hy 'n pas gehad het.
B hy vriende met die polisie was.
C die polisie hom jammer gekry het.
D die polisie hom nie as 'n migrant beskou het nie. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.4 "***boots*** *bhuti Plank* ***na.***" (Reël 12)

Wat word met hierdie woorde bedoel? (1)

5.5 Die strikes het mense se lewens sleg beïnvloed.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (5.5.1 tot 5.5.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
5.5.1 Poppie	A ... het besef dat die jongmense die grootmense vir die probleme blameer.
5.5.2 Jakkie	B ... het besigheid verloor.
5.5.3 Mosie	C ... het met ander mense oor werk baklei.
5.5.4 Die migrants	D ... het 'n geliefde verloor.
	E ... het ook ander verkeerde dinge begin doen.

(4 x 1) (4)

5.6 Stone het vir sy gesin gesorg.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

5.7 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Ek slaat jou dat jy vrek!" (Reël 14)

Hieruit lei ons af dat Poppie oor Jakkie se optrede (ontevrede/verbaas) was. (1)

5.8 "POPPIE *(swaai haar om na die laggende kinders; aan Jakkie)*." (Reël 13)

Waarom is hierdie toneelaanwysings effektief? (1)

5.9 Waarom kan 'n mens sê dat dit verkeerd van Jakkie was om vir bhuti Plank te lag? (1)

5.10 Lees weer die uittreksel.

Waarom kan jy met Poppie se gesin simpatiseer oor die situasie waarin hulle hulself bevind? (1)

5.11 Poppie het 'n moeilike lewe gehad.

Watter lewensles kan jy by Poppie leer? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS J

Ligte uit. Jakkie agter op – soos 'n haas vasgevang in kollig wat hom volg. Hy hardloop in huis, gooi tafeldoek oor hom (soos Constance vroeër). Polisieman hardloop in. Jakkie skiet hom. Die polisieman gryp na sy maag en val. In die gedrang om hom ontvlug Jakkie.

MOSIE. Die poeliesman het gesond geword en dit het verligting in onse harte gebring, maar Jakkie was nog op soek. En ons het geweet die poeliesse sou nie ophou soek nie. Die poeliesse is kwaad as een van hulle mense geskiet is, hulle sal hom kry.
MAMA *(huilend)*. Ons sal Jakkie nie weer sien nie, of ons sien hom lê in sy kis. Die poeliesse sal hom doodslaan as hulle hom kry, of hulle sal hom neerskiet, want hy't 'n rewolwer, hy's mos dangerous. Jakkie, my boesmanklonkie. Wat gaan van jou word?

Polisieman neem Mama weg.

MOSIE. Die nylon het gekom en vir Mama en Baby opgelaai. Hulle is weggeneem selle toe. Hulle is vrae gevra waarvan hulle die antwoorde nie geweet het nie. Oor Jakkie. Toe kom die C.I.D. vir Poppie ondervra by Mrs Swanepoel se huis.
POLISIEMAN. Waar is jou broer ... die een vir wie hulle sê Jakkie?
POPPIE. Ek weet nie.
POLISIEMAN. Ons wil jou kinders se adres in Herschel weet.
POPPIE *(baie ontsteld)*. Vir wat wil julle die adresse weet?
POLISIEMAN. Jou ma en suster sit in die tronk ...

5.12 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Jakkie het 'n polisieman geskiet.
- Poppie het werk by Mrs Swanepoel gekry.
- Stone het gesterf terwyl Poppie in Mdantsane was.
- Poppie het haar dogters Herschel toe gestuur. (4)

5.13 Noem DRIE redes waarom Poppie haar dogters Herschel toe gestuur het. (3)

5.14 "Wat gaan van jou word?" (Reël 10)

5.14.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit hierdie woorde van Mama kan ons aflei dat sy (direk met Jakkie praat/met haarself praat). (1)

5.14.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 5.14.1. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

5.15 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (5.15) neer.

"Hulle is weggeneem selle toe." (Reëls 12 tot 13)

Hulle is selle toe gevat omdat ...

A hulle by die opstande betrokke was.
B die polisie hulle wou forseer om te praat.
C hulle Poppie nie wou terugstuur Ciskei toe nie.
D die polisie hulle teen die migrants wou beskerm. (1)

5.16 Waarom is dit ironies dat Poppie gedink het dat haar kinders in Herschel nie deur die opstande in die Kaap geraak sou word nie? (2)

5.17 Jakkie én Mosie was ongelukkig met hoe die mense hanteer is, maar het nie op dieselfde manier reageer nie.

Hoe verskil Jakkie en Mosie se reaksies? In jou antwoord moet jy na Jakkie EN Mosie verwys. (2)

5.18 "POLISIEMAN. Jou ma en suster sit in die tronk ..." (Reël 19)

Waarom het die polisieman gedink dis nodig om Mama en Baby se situasie hier te noem? (1)

5.19 Waarom kan 'n mens sê die karakters se taalgebruik maak die verhaal meer geloofwaardig? (1)

5.20 Poppie se verhaal speel in 'n moeilike politieke era in Suid-Afrika af.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel om dié probleem as fokuspunt in die drama te gebruik? (1)
[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 6: *PALJAS* – Chris Barnard

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS K

114. Die nar kom deur die veld aangestap. Hy dra Willem se fiets oor sy skouer, en in sy los hand die fietsketting. Die ketting het gebreek. Hy het nog dieselfde mondering aan as die oggend in die kerk, maar sy grimering is al erg verniel. Die nar gaan staan skielik. Want iewers was die klapgeluid van 'n geweerskoot.

115. Die ouderling staan op die hoek van die skuur met sy geweer nog aan sy skouer. Dis hy wat geskiet het. 'n Paar henne kekkel verskrik. Sakkie du Toit kom om die hoek.

SAKKIE: Wat is dit?
OUDERLING BOTHMA: Ek dag ek sien iets beweeg.
SAKKIE: Jy moenie sommer skiet nie, man. Nou't jy die hele wêreld wakker.

116. Nollie en Emma hang by die sitkamervenster uit.

NOLLIE: Hier's moeilikheid. *(Hy klouter deur die venster buite toe.)*
EMMA: Nollie, wag!
NOLLIE: Jou pa is daar ...

117. Die nar staan en kyk na die McDonald-werf. Hy is omtrent driehonderd meter van die huis af, half agter bome. Hy sien Nollie oor die werf hardloop in die rigting van die skuur, en Katrien wat by die wasgoeddraad staan en roep na Willem. Dan begin sy hardloop.

118. Katrien hardloop reguit na 'n klompie van die jagters toe wat op haar afgestap kom.

KATRIEN: Asseblief! Dis my kind! Wag net bietjie, asseblief. Dis my kind!

Hulle stap weerskante van haar verby asof sy nie bestaan nie.

6.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (6.1.1 tot 6.1.4) neer.

Hierdie drama begin toe die sirkustrein op 'n klein stasie in die (6.1.1) ... aangekom het. Die geluid van 'n (6.1.2) ... het almal van die vreemde trein op die stasie bewus gemaak. Een van die sirkusmense het probeer om aan (6.1.3) ... te vat. Die nar wat agtergebly het, het uiteindelik die McDonald-gesin gehelp om weer oor belangrike dinge met mekaar te (6.1.4) ... (4)

6.2 Manuel het met Willem vriende gemaak.

Noem DRIE dinge wat Manuel gedoen het om Willem weer te laat praat en lag. (3)

6.3 Hendrik het geweet wie die hanswors is na wie die mans kom soek het.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.4 Manuel het die McDonalds reg "getoor".

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (6.4.1 tot 6.4.4) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
6.4.1	Willem	A	... het besef dat konfrontasie nie die antwoord vir probleme is nie.
6.4.2	Katrien	B	... se vertroue in liefde en verhoudings is herstel.
6.4.3	Hendrik	C	... het met mandjies vol vrugte by die huis aangekom.
6.4.4	Emma	D	... was nie meer te bang om te praat nie.
		E	... het ophou droom om uit omstandighede te ontvlug.

(4 x 1) (4)

6.5 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die mans het gevoel hulle tree reg op deur die nar te jag, want hulle het (die gemeenskap beskerm/gedink die dominee keur dit goed). (1)

6.6 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.6) neer.

Emma is deur die mans verneder toe hulle vir haar gevra het of ...

A sy gedink het dat haar klavierspel hulle aandag moes aftrek.
B sy ook gedink het dat die nar glad nie bestaan nie.
C die nar moontlik in een van die kaste weggekruip het.
D sy ook stom was. (1)

6.7 Hoe het Hendrik die leser verras nadat Willem verduidelik het wie die nar is? (1)

6.8 Waarom kan 'n mens verstaan dat party van die dorpsmense nie daarvan gehou het dat die nar met sy narrepak en geverfde gesig kerk toe gegaan het nie? (1)

6.9 Die dorpsmense se gesindheid teenoor die McDonalds het aan die einde van die drama verander.

Watter les kan jy hieruit leer? (1)

6.10 Dink aan Katrien se situasie.

Waarom kan jy vir haar jammer voel? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS L

138. 'n Passasierstrein staan op die dorpstasie en stoom. Hendrik staan op die perron en gee Manuel se goed vir hom deur die treinvenster aan. Willem, Katrien, Emma en Nollie is ook by. Hendrik gee die konsertina aan.

MANUEL *(wys nee)*: Dis Willem s'n. Hy moet leer om dit te speel. *(Tot Willem.)* Onthou, nè, jy't belowe. Oefen daardie paar drukke wat ek jou gewys het. *(Tot Hendrik.)* Hy gaan die ding leer speel, en hy gaan aanhou glimlag.

Die trein begin trek.

HENDRIK: Gou, hier's nog. *(Hy gee iets aan en Manuel gryp.)* Al jou toorgoed.

Hulle lag.
Die trein ry.
Almal staan en waai.
Willem hardloop al langs Manuel se venster en waai.

139. Katrien en Emma is besig om aan te trek. Katrien het 'n mooi rok aan wat sy voor die spieël staan en bekyk. Die rok se kleur pas presies by die blou oorkrabbers.

KATRIEN: Jong, lyk ek nie bietjie soos 'n tert nie?
EMMA: Ma kan nie soos 'n tert lyk nie, al smeer ons Ma vol jam.
KATRIEN: Maar dis bietjie oop hierso. *(Sy wys vaagweg bo langs.)*
EMMA: Ag, Ma!

Daar is 'n klop aan die deur.

HENDRIK: Kan ek inkom?

Maar hy kom in sonder toestemming – en steek vas. Hy het 'n das en baadjie en wit langbroek aan.

HENDRIK: Demmit, maar jy's mooi!
KATRIEN *(uit die veld geslaan)*: Dankie!
HENDRIK: With what shall I compare thee, ...

6.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Die dorpsmense het saam met die McDonalds partytjie gehou.
- Die McDonalds het Manuel versorg nadat hy geskiet is.
- Willem het op die windpomp gesit en konsertina gespeel.
- Emma het haar pa oor hulle swak kommunikasie gekonfronteer. (4)

6.12 "Hy gaan die ding leer speel, en **hy gaan aanhou glimlag**." (Reël 6)

Wat bedoel Manuel met hierdie woorde? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

6.13 "Al jou toorgoed." (Reël 8) en "Hulle lag." (Reël 9)

Verduidelik waarom Manuel en Hendrik hier saam gelag het. Gee TWEE redes. (2)

6.14 Hoe het Emma se opinie oor 'n verhouding met Nollie aan die begin van hierdie drama verskil van die einde? (2)

6.15 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (6.15) neer.

Met die woorde "Jong, lyk ek nie bietjie soos 'n tert nie?" (reël 15) bedoel Katrien dat sy ...

A graag nog mooier wou lyk.
B dalk die verkeerde kleur rok gekies het.
C gedink het ander mense sou dink sy lyk goedkoop.
D gedink het dat haar rok nie by Hendrik se pak pas nie. (1)

6.16 Waarom kan 'n mens sê dat Jan Mol 'n negatiewe rol in die McDonalds se lewens gespeel het? (1)

6.17 Die passasierstrein het vir Manuel weggevat. Hoe verskil Hendrik se gevoel op hierdie dag van sy gevoel die dag toe Manuel op sy stasie aangekom het?

Jy moet in jou antwoord na al TWEE dae verwys. (2)

6.18 "... – en steek vas." (Reël 21)

6.18.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Uit Hendrik se reaksie lei ons af dat hy (aangenaam verras/ baie ontsteld) was toe hy Katrien sien. (1)

6.18.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 6.18.1. (1)

6.19 Waarom kan 'n mens sê dat Katrien en Emma in dié uittreksel 'n beter verhouding met mekaar het? (1)

6.20 Deur die hele drama sien ons dat die McDonalds gesukkel het om met mekaar te kommunikeer.

Wat, dink jy, was die skrywer se doel om dié probleem as fokuspunt in die drama te gebruik? (1)

[35]

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

VRAAG 7: *FIELA SE KIND – DIE DRAMA* – Dalene Matthee

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS M

ELIAS: ... Ek is 'n vernielde man, ek was op niks na nie onder die grootvoete vertrap. Kyk hoe lyk ek.

BOSWAGTER: Ek kom nie moeilikheid wegbring nie, ek bring net vir jou 'n boodskap van die magistraat op Knysna af.

ELIAS: Magistraat? 5

BOSWAGTER: Ja. Daar bestaan 'n groot moontlikheid dat jou seun wat die slag weggeraak het, gevind is. Lewend gevind is.

ELIAS *(probeer opstaan)*: Wat sê meneer daar?

BOSWAGTER: Hulle het hom agter die berg in die Lange Kloof gekry.

ELIAS: Meneer, jy praat 'n ding wat my kop nie wil vat nie, ek sit bedol. 10

BOSWAGTER: Jy beter maar eers bedaard bly, Van Rooyen. Baie dinge dui daarop dat dit jou kind kan wees, maar die saak is nog nie uitgemaak nie. Dis hoekom die magistraat jou en jou vrou Vrydag op die dorp in die hof wil sien.

ELIAS: Jy sê hulle het die kind in die Lange Kloof gekry?

BOSWAGTER: Ja. By bruin mense. Hy is glo al nege jaar lank daar. 15

ELIAS: Jy sê hulle het onse Lukas gekry?

BOSWAGTER: Die moontlikheid lyk groot.

ELIAS: Dit kan nie wees nie. Waar's hy nou, meneer?

BOSWAGTER: Nog daar agter in die Kloof. Hulle laat hom môre haal.

Musiek op. Ligte uit en doof in. Toneel: voor FIELA *se huis. Kinders besig op verhoog.* FIELA *kom uit die huis.* 20

7.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (7.1.1 tot 7.1.4) neer.

Die Goewerment het die twee sensusmanne gestuur om die mense te gaan (7.1.1) ... Fiela en (7.1.2) ... het vir die twee sensusmanne die inligting oor die Komoeties gegee. Die Komoeties het al jare lank op die plaas, (7.1.3) ..., gewoon. Hulle het geld verdien deur met groente, skape, mielies, koring, 'n melkbok en (7.1.4) ... te boer. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.2 Die sensusmanne het die wit kind by die bruin mense gesien en vrae oor die kind gevra.

Noem DRIE redes wat Fiela vir die sensusmanne gegee het waarom Benjamin nie die Van Rooyens se verlore seun kon wees nie. (3)

7.3 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.3) neer.

Elias het gedink dat die Boswagter met hom kom praat het omdat ...

A hy sy jong kinders gedwing het om hard te werk.
B hy grootvoete gejag het sonder dat hy 'n lisensie gehad het.
C iemand gaan kla het dat hy sy vrou en kinders sleg behandel het.
D die Boswagter sy handbyl, kortsaag en osrieme in die Bos gekry het. (1)

7.4 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Barta is die Vrydag hof toe. Daar het Lange haar (gesoebat/gemanipuleer) om die kind met die blou hempie as Lukas te identifiseer. (1)

7.5 Benjamin het oor en oor vir die magistraat gevra of hy huis toe kon gaan.

Hoe sluit hierdie situasie by die titel van die drama aan? (1)

7.6 Barta se besluit om Lukas as haar seun te herken, het baie mense se lewens verander.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die karakter in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (7.6.1 tot 7.6.4) neer.

KOLOM A	KOLOM B
7.6.1 Fiela	A ... het met skuldgevoelens saamgeleef.
7.6.2 Selling	B ... kon meer hout aan die houtkopers verkoop.
7.6.3 Barta	C ... kon die mooi dinge in die Bos met iemand anders deel.
7.6.4 Nina	D ... se gesondheid het verder verswak.
	E ... moes aanvaar wat ander oor hulle lewens besluit het.

(4 x 1) (4)

7.7 Benjamin wou nie aanvaar dat hy as Lukas vir altyd in die Bos moes bly nie.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

7.8 Motiveer waarom 'n mens kan sê dat dit tot Elias se voordeel was om Lukas by hulle te hê. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.9 Waarom kan 'n mens sê dat dit goed was vir Nina se toekoms dat Lukas wel Bos toe gekom het? (1)

7.10 Waarom kan jy verstaan hoekom Barta besluit het om Benjamin teen Elias te beskerm? (1)

EN

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS N

FIELA: Ek sê jou maar net wat jy te wagte kan wees. Ek en jy weet wie daardie bruinvrou is en ek sal sorg dat jy jou nie hoef te skaam nie. Ons moet vir jou laat huis bou en jy moet langsaan toe trek.

BENJAMIN: Dit sou so maklik gewees het as ek vir Ma kon sê: Dankie, dan maak ons so en ek koop die grond by Ma, maar ek kan nie.

FIELA: Ek het jou gesê dit moenie vandag foeter nie.

BENJAMIN: Wag nou, Ma. Ma het gesê ons gaan hierdie ding vandag klaar lospraat. Daar is iets wat Ma nie weet nie.

FIELA: Wat?

BENJAMIN: Ek het verlief geraak op my suster. Op Nina.

FIELA *('n koue gaan deur haar)*: Jou suster?

BENJAMIN: Ja, Ma.

FIELA: Hoe het dit dan gebeur, Benjamin?

BENJAMIN: Dit het net gebeur, Ma. Ek het dit nie gesoek nie.

FIELA: En sy? Wat van haar?

BENJAMIN: Sy weet dit nie, Ma. Ek is vir haar net 'n broer. *(Pouse.)*

FIELA: As sy jou suster was, Benjamin, sou bloed bloed gekeer het. Die feit dat jy op haar verlief geraak het, is net nog 'n bewys dat ek reg had en hulle verkeerd. Maar my reg kan jou nie vandag van Lukas van Rooyen verlos nie.

7.11 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Nina het die nuus gebring dat Dawid dood is.
- Mister Benn het vir Lukas werk in die loodsboot gegee.
- Lukas het werk by Kaliel September vir kos en blyplek gekry.
- Miss Weatherbury het weer vir Nina werk gegee nadat sy in die Bos was. (4)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

7.12 "... ons gaan hierdie ding vandag klaar **lospraat**." (Reël 7)

Wat bedoel Benjamin met hierdie woorde? (1)

7.13 Fiela het vir Benjamin die Laghaanse se grond gekoop.

Verduidelik waarom Fiela dit vir Benjamin gedoen het. Gee TWEE redes. (2)

7.14 In reël 11 lees ons dat daar 'n "koue" deur Fiela gegaan het.

7.14.1 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"koue" word hier (letterlik/figuurlik) gebruik. (1)

7.14.2 Motiveer jou antwoord op VRAAG 7.14.1. (1)

7.15 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (7.15) neer.

"Maar my reg kan jou nie vandag van Lukas van Rooyen verlos nie." (Reël 19)

Hiermee bedoel Fiela dat ...

A sy die hele tyd verkeerd was.
B sy nie Lukas se van kon verander nie.
C Benjamin die antwoord in die Bos moes gaan soek.
D Benjamin die enigste een is wat regtig kon besluit wie hy is. (1)

7.16 Hoe sluit die krisis wat Benjamin in hierdie uittreksel ervaar, by Barta se innerlike konflik oor die waarheid aan? Jy moet in jou antwoord na Benjamin se krisis EN Barta se innerlike konflik verwys. (2)

7.17 Waarom is dit ironies dat Elias so geskok was toe hy uitvind dat Barta in die hof gelieg het? (2)

7.18 Lees weer die uittreksel.

Waarom kan ons sê dat Fiela in hierdie situasie vir Benjamin goeie raad gegee het? (1)

7.19 Lees die hele uittreksel.

Watter lewensles kan jy hier by Benjamin leer wat jou lewe beter kan maak? (1)

7.20 Vandat Benjamin by Fiela weggevat is, het hy met sy ware identiteit gesukkel.

Wat, dink jy, is die skrywer se doel met jou, as leser, om dié probleem as fokuspunt in die drama te gebruik? (1)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING C: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 8: *SPIEËLBEELDE*

8.1 **'OOM DRIES SE SORGE MET JANTJIE' – Felicia Goosen**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS O

Die volgende oggend kom oom Dries eerste by die sloot aan en klouter teen die dig beboste wal af terwyl sy oë deurentyd soek of hy nie Jantjie se reste êrens sien nie. Die graaf en sak wat hy saamdra, is in sy pad en bly skuur-skuur teen sy sitvlak teen die steil wal af. Toe hy onder kom, rus hy eers 'n rukkie onder 'n bos. Dis toe dat hy duidelik die gekraak van takke hoor asof iemand haastig van die wal af ondertoe klouter. Hy voel hoe sy hele lyf koud word. Hy kom regop en vat die graaf vas, gereed om wat ook al verskyn, met 'n swaai van die graaf stil te maak. Saggies sluip hy om die bos en bly half verskuil staan, elke spier oorgehaal, die graaf gelig, reg om te slaan.

Êrens maak 'n brandwagbobbejaan alarm en 'n skaduwee val vlak voor sy voete. Hy swaai die graaf met alle mag en skreeu uit volle bors "Hiee-haa!" Vir 'n gedeelte van 'n sekonde herken hy die skraal, geboë gestalte van oom Thys, sien hy hoe sy oë groot, rond geskrik, voor hom wegbuk toe die graaf se plat spitgedeelte hom voluit tussen die blaaie tref.

Sy bruin stewels lig etlike sentimeters van die grond af op, hy trek deur die lug en beland hande-viervoet in die stof.

"My maggies, Thys!" ...

8.1.1 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (8.1.1(a) tot 8.1.1(d)) neer.

Hierdie kortverhaal het op oom Dries se plaas, (a) ..., afgespeel. Nadat (b) ... die bobbejaanwyfie doodgeskiet het, het oom Dries die klein bobbejaantjie huis toe gevat. Oom Dries het vir hom (c) ... gegee om te drink en 'n (d) ... uit 'n Ford-binneband gemaak om hom te vermaak. (4)

8.1.2 Jantjie het grootgeword en was toe baie stout.

Noem DRIE stoute dinge wat Jantjie vóór die middag in die boord gedoen het. (3)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.1.3 Jantjie se stoutigheid het baie gevolge gehad.

Kies die gevolg in KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–E) langs die vraagnommers (8.1.3(a) tot 8.1.3(d)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) Jantjie het oom Dries se waterpyp stukkend gebyt.	A Jantjie het aggressiewer geword.
(b) Oom Dries het probeer om Jantjie tot bedaring te bring.	B Oom Dries kon nie tot rus kom nie.
(c) Jantjie het oom Dries aan sy hand gebyt.	C Niemand anders wou oom Dries help nie.
(d) Jantjie se karkas is langs die gruisgat gegooi.	D Oom Dries het verstaan waarom oom Thysie Jantjie wou doodskiet.
	E Oom Dries het besef dat hy Jantjie se stoutigheid nie langer kon duld nie.

(4 x 1) (4)

8.1.4 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"Hy voel hoe sy hele lyf koud word." (Reël 6 en 7)

Hieruit lei ons af dat oom Dries (bang/kwaad) was. (1)

8.1.5 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (8.1.5) neer.

" 'My maggies, Thys!' ..." (Reël 17)

Dit sê vir ons dat oom Dries ...

A bly was om oom Thysie te sien.
B gedink het dat oom Thysie 'n spook was.
C nie verwag het om oom Thysie daar te sien nie.
D bekommerd was oor oom Thysie wat in die nag alleen rondloop. (1)

8.1.6 Nadat oom Dries Jantjie se karkas onder die boom naby die huis begrawe het, het Jantjie tot rus gekom.

Sê waarom hierdie stelling WAAR is. (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.1.7 Mense se inmenging in die natuur veroorsaak dikwels probleme.

(a) Waarom kan 'n mens sê dat oom Dries verkeerd opgetree het deur die klein bobbejaantjie huis toe te neem en groot te maak? (1)

(b) Watter les het jy uit oom Dries se optrede (VRAAG 8.1.7(a)) geleer? (1)

8.1.8 Waarom was oom Thysie se besluit om Jantjie ná die dag in die boord dood te skiet, 'n verantwoordelike besluit? (1)

8.1.9 In hierdie verhaal is dit die skrywer se bedoeling om vir die leser te wys hoe die karakters op die **bonatuurlike** reageer.

Hoe sou jy op Jantjie se spook reageer? (1)

EN

8.2 **'DIE BALLADE VAN ROBBIE DE WEE' – Deon Meyer**

Lees die uittreksel hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TEKS P

Ek weet nou, ek sal vir Robbie, die gans wat die goue eiers lê, moet keer.

***

Hy maak die hotelkamer se deur oop. "Len," sê hy, tegelyk verbaas en vol blydskap.

Ek staan vir hom en kyk, na die engel-gesig, die deernisvolle oë. Ek kan maar net wonder wat hulle gesien en beleef het. Ek voel in die oomblik weersin én 'n verterende empatie vir hom.

Hy frons. "Wat is verkeerd, Len?"

"Ons moet praat, Robbie."

Ek sien die proses, die begrip wat oor hom daal. 'n Tamheid wat sy gelaat en sy lyf laat ineenkrimp.

"Kom in," sê hy sag.

"Nie hier nie, Robbie. Ons kan nie die kans waag nie."

Ek lei hom na die hysbak, en dan op, na die hotel se dak. Hy kom gedwee saam, sy blik afgewend.

Met 'n asembenemende Kaapstad en die sprankelende see as uitsig, sê hy, "Ek kan dit nie help nie, Len."

"Ek verstaan dit, Robbie."

"Ek huil. Ná elke keer."

"Het sy geweet, Robbie? Toe jou pa jou misbruik het?"

Hy kyk ver, na die horison. Hy knik, klein. Met woorde wat amper wegwaai in die bergwind, sê hy: "Toe sê sy, sy skiet hom vir my." Hy talm. "Ek moes hom begrawe."

"Wat het jy met die vroue gedoen? Op Upington en Nelspruit en Kimberley?"

"Ons het uitgery."

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

8.2.1 Skryf die volgende vier gebeure onder mekaar in die korrekte VOLGORDE neer:

- Len het op die internet gelees van verskeie meisies wat verdwyn het.
- Cybelene het Len aan Robbie voorgestel.
- Die ou mans op Amersfoort het Robbie se ware storie vir Len vertel.
- Sasha het in Robbie se hotelkamer gesterf. (4)

8.2.2 Len beskryf Robbie as "die gans wat die goue eiers lê". (Reël 1)

Wat bedoel Len hiermee? (1)

8.2.3 "Ek voel in die oomblik **weersin** én 'n verterende **empatie** vir hom." (Reël 5 en 6)

Verduidelik waarom Len in dieselfde oomblik weersin EN empatie vir Robbie gevoel het. Verwys in jou antwoord na albei emosies. (2)

8.2.4 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (8.2.4) neer.

Na Len en Robbie se gesprek op die dak het Len besluit om ...

A vir Robbie se ma te vertel wat Robbie gedoen het.
B sy kontrak met Robbie te kanselleer.
C Robbie te laat arresteer.
D Robbie te vermoor. (1)

8.2.5 Lees weer reëls 9 tot 24.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

Die woordkeuse en kort sinne in hierdie reëls wys dat (daar spanning in Robbie opbou/Len ontevrede is met Robbie). (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 8.2.5(a). (1)

8.2.6 Aan die einde van die kortverhaal was daar uiterlike konflik tussen Len en Robbie.

Verduidelik hierdie konflik. Verwys in jou antwoord na die laaste gesprek tussen Len en Robbie. (2)

8.2.7 Waarom is dit ironies dat Robbie se laaste CD die topverkoper in die land was? (2)

8.2.8 Waarom kan 'n mens sê dat Len nie uit sy foute geleer het nie? (1)

8.2.9 Motiveer waarom 'n mens kan sê dat dit tot Len se voordeel was om depressie as rede vir Robbie se dood te gee. (1)

8.2.10 Hoekom, dink jy, pas die titel by die inhoud van hierdie kortverhaal? (1)

[35]

TOTAAL AFDELING C: 35

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

AFDELING D: GEDIGTE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE gedigte uit die bundel wat jy bestudeer het.

VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*

9.1 **'TIEN HAIKOES VIR DIE VREDEFORTKOEPEL' – Hans du Plessis**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

TIEN HAIKOES VIR DIE VREDEFORTKOEPEL – Hans du Plessis

Meteoriet

1 Deur die donker klief
2 'n klipvuis en klap lewe
3 uit die aarde uit.

Wind

4 'n Asem jaag oor
5 yslike nagte en vee
6 ons winternis weg.

Water

7 Jy maak so silwer
8 sonder droë woorde sin
9 wat my skoon verstom.

Grond

10 Vang reën en son in
11 die bakhand van jou lyf waar
12 lewe kliphart klop.

Boom

13 Veerlig dwarrel herfs
14 van kil takke los en broei
15 nog 'n lente uit.

Mens

16 Toe staan stof uit stof
17 en oorheers die aarde op
18 grond van sy bestaan.

Wêrelderfenis

19 En ons koepel skeur
20 al langs perforasies van
21 mens-dom middeldeur.

Besoedeling

22 Nou moet dier en duif
23 hees van die rook en roet vir
24 byl en treksaag boet.

Dankgebed

25 Heer, ons paaie lê
26 uitgeteer oor brûe met
27 water onderdeur.

Tien

28 Vuis van swael en vuur
29 gaan duskant ons Groot Ekskuus
30 weer kom asem haal.

[Uit: *vonk@verse* 2. Best Books, 2011]

9.1.1 Op watter plek het die meteoriet waaroor hierdie gedig handel, geval? (1)

9.1.2 'n Haikoe is 'n Japannese digvorm.

Noem EEN kenmerk van hierdie digvorm. (1)

9.1.3 Skryf die personifikasie in haikoe 1 neer. (1)

9.1.4 Watter werkwoord word in haikoe 2 gebruik om te sê dat die wind **waai**? (1)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.1.5 Voltooi die volgende paragraaf feitelik korrek deur die ontbrekende woord(e) uit haikoe 3 en 4 neer te skryf. Skryf slegs die woord(e) langs die vraagnommers (9.1.5(a) tot 9.1.5(d)) neer.

Die water is (a) ... van kleur. Die mens is (b) ... oor die water wat die aarde voed. "Jou lyf" in haikoe 4 verwys na die (c) ... wat die water opvang en (d) ... bring. (4)

9.1.6 Kies die begrip in KOLOM B wat by die aanhaling in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (9.1.6(a) tot 9.1.6(c)) neer.

KOLOM A	KOLOM B
(a) "**D**eur **d**ie **d**onker"	A vergelyking
(b) "bakhand van jou lyf"	B assonansie
(c) "**a**l l**a**ngs"	C alliterasie
	D metafoor

(3 x 1) (3)

9.1.7 Haal TWEE OPEENVOLGENDE woorde uit haikoe 5 aan wat aandui dat die bome se blare afval. (1)

9.1.8 Watter woord in haikoe 6 sê vir ons dat die mens sy posisie op aarde misbruik? (1)

9.1.9 Waarom kan 'n mens sê dat die opskrif van haikoe 7 in hierdie gedig gepas is? (1)

9.1.10 Lees weer reël 24.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"boet " in reël 24 sê vir die leser dat die aarde deur die mens (verwoes/beskerm) word. (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 9.1.10(a). (1)

9.1.11 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.1.11) neer.

Die inhoud van haikoe 9 is ..., want al sê die mens dankie, hou die mens aan om te vernietig.

A verskonend
B sarkasties
C smekend
D ironies (1)

9.1.12 Watter les leer jy uit hierdie gedig? (1)

EN

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.2 **'BOEKMERK' – Marlise Joubert**

Lees die gedig hieronder deur en beantwoord die vrae wat daarop volg.

BOEKMERK – Marlise Joubert

kinders
met wange soos mossies
wat teen elke oggend stoei
hande altyd woerende vlerke
elke lyfie 'n seilende gesang –
vlak bo die waterspieël
van 'n klipvloergang

vlytig stort die druppels klank
oor haar uit totdat sy verbaas
die reuk van bittersoet jasmyn
uit haar skooljare proe
waar sy ook kon mor
en protesteer:

waarom is alles altyd ver
waarom is alles altyd hier
waarom moet ek leer
van optel aftrek deel
van dooie digters
uit die toentertyd
en watter land sit waar
en waarom draai die son

toe maak sy die dag weer oor –
met elke skoolklok werk sy
namens mossiekind:

kom ons pars die wind
met wange soos soldaatjies

totdat elkeen net die geur
van jasmyn kan boekmerk
teen die onheil van ons
ellelange reis

[Uit: *vonk@verse* 2. Best Books, 2011]

9.2.1 Wie is die spreker in hierdie gedig? (1)

9.2.2 Noem die DRIE dinge van kinders wat die spreker in strofe 1 beskryf. (3)

Soek jy 'n fantastiese tutor? www.teachme2.com/matriek

9.2.3 Lees reël 3.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"stoei" word hier (letterlik/figuurlik) gebruik. (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 9.2.3(a). (1)

9.2.4 In strofe 2 is die spreker verbaas dat hierdie kinders so anders is as toe sy op skool was.

Sê waarom hierdie stelling ONWAAR is. (1)

9.2.5 Noem TWEE tegnieke wat die digter in strofe 3 gebruik om die tipiese aard van kinders uit te beeld. (2)

9.2.6 Lees strofe 4.

(a) Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies.

"toe" in reël 22 dui 'n (hoogtepunt/wending) in die gedig aan. (1)

(b) Motiveer jou antwoord op VRAAG 9.2.6(a). (1)

9.2.7 Hoe verskil die toon in strofe 1 tot 3 van die toon in strofe 4 tot 6? (2)

9.2.8 Kies die KORREKTE antwoord om die sin mee te voltooi. Skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (9.2.8) neer.

Die funksie van die dubbelpunt in reël 24 is om ...

A dit wat daarna volg, te verduidelik.
B opdragte aan die kinders te gee oor wat hulle moet doen.
C die spreker se direkte woorde aan die kinders aan te dui.
D die betekenis van 'n boekmerk aan die kinders te verduidelik. (1)

9.2.9 Hoekom is die gebruik van die voornaamwoord "ons" in strofe 5 en 6 so gepas? (1)

9.2.10 In die slotstrofe is die spreker se ideaal vir die kinders dat die goeie herinneringe hulle teen die slegte dinge van die lewe sal beskerm.

Waarom, dink jy, is dit nie realisties nie? (1)

9.2.11 Waarom, dink jy, is dit belangrik dat onderwysers en kinders moet saamwerk? (1)

[35]

TOTAAL AFDELING D: 35
GROOTTOTAAL: 70

Kopiereg voorbehou